

Raad voor de
rechtspraak

De minister van Asiel en Migratie
drs. D.M. van Weel
De minister voor Asiel en Migratie
mr. drs. M.C.G. Keijzer
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

www.rechtspraak.nl

datum 27 juni 2025

e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl

onderwerp Reactie op amendementen bij Asielnoodmaatregelenwet en Wet
invoering tweestatusstelsel

Geachte heer van Weel, geachte mevrouw Keijzer,

De Raad voor de rechtspraak (hierna: de ‘Raad’) vraagt uw aandacht voor het volgende. Op 26 juni jl. behandelde de Tweede Kamer de Asielnoodmaatregelenwet en de Wet invoering tweestatusstelsel. In reactie daarop brengt de Raad middels deze brief zijn eerdere wetgevingsadviezen nogmaals bij u onder de aandacht. Daarnaast vraagt de Raad meer specifiek uw aandacht voor drie amendementen die zijn ingediend bij de Asielnoodmaatregelenwet.

I Algemeen

De Raad heeft eerder in een advies op hoofdlijnen¹ en drie wetgevingsadviezen² aandacht gevraagd voor de rechtsbescherming, wetgevingskwaliteit en uitvoerbaarheid van voorliggende wetgeving. De Raad heeft onder andere aandacht gevraagd voor de volgorde van implementatie. De Raad is van mening dat eerst alle maatregelen voortvloeiend uit het Asiel- en migratiepact moeten worden ingevoerd. Dit vanwege de complexe samenhang, de verwarrende samenloop en de afwijkingen tussen de drie wetsvoorstellen en de grote uitvoeringsgevolgen. De Raad heeft bovendien grote zorgen over het tempo waarin deze omvangrijke herziening wordt ingezet. Dit klemmt temeer nu de voorgestelde maatregelen de (grond)rechten van (een specifieke groep) mensen raken die in een kwetsbare positie verkeren in relatie tot de overheid. Ook zullen de voorgestelde wetsvoorstellen naar het zich laat aanzien zeer aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering, werklast en doorlooptijden van de gehele vreemdelingenketen. Daarbij kan de gesignaleerde zeer substantiële verzwaring van de werklast voor de Rechtspraak ook effect hebben op andere rechtsgebieden.

¹ [2024/37 Advies Tweestatusstelsel en Asielnoodmaatregelenwet](#)

² [2025/01 Asielnoodmaatregelenwet](#);

[2025/02 Wetsvoorstel Introductie van een tweestatusstelsel en het aanscherpen van de vereisten bij nareis](#);

[2025/05 Advies wetsvoorstel Uitvoerings- en implementatiewet asiel- en migratiepact 2026](#)

datum 27 juni 2025

pagina 2 van 3

II Amendementen

In de wetenschap dat u amendementen nr. 21 en nr. 33 tijdens het debat heeft ontraden, geef ik u hierbij toch graag onze zienswijze hierover, evenals over het amendement nr. 19 waarbij u ‘oordeel Kamer’ heeft gegeven.

[Amendement nr. 21 bij de Asielnoodmaatregelenwet](#) voorziet erin dat alle asielberoepen in eerste en enige aanleg door de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de ‘ABRvS’) behandeld moeten worden. Thans worden deze beroepen in eerste aanleg door de rechtbanken en in hoger beroep bij de ABRvS behandeld. In 2024 zijn bijna 50.000 vreemdelingenzaken door de rechtbanken afgehandeld, waarvan meer dan de helft asielzaken (incl. Dublin-zaken, beroepen niet tijdig beslissen en verzoeken om een voorlopige voorziening). Dit aantal zal naar verwachting nog zeer aanzienlijk stijgen in verband met de gevolgen van het Asiel- en migratiepact, het wetsvoorstel Asielnoodmaatregelenwet en het wetsvoorstel Wet invoering tweestatusstelsel.

Het zal voor de gerechten ontegenzeggelijk (deels nu nog niet te voorziene) gevolgen hebben als dit amendement wordt overgenomen. De gevolgen voor de doorlooptijden van asielberoepen zijn daarbij niet te overzien.

De Raad constateert wederom dat versnelling in de uitvoering van maatschappelijk zwaarwegende kwesties steeds vaker wordt gezocht in versobering van de bestuursrechtspraak. Er wordt gekozen voor het laten vervallen van een rechterlijke instantie hetgeen in het bestuursrecht betekent dat nog maar één rechterlijke instantie resteert. Dit leidt tot uitholling van de rechtsbescherming. Rechtspraak in twee feitelijke instanties is een belangrijk onderdeel van ‘the rule of law’ en vloeit in bepaalde categorieën zaken voort uit verdragsrechtelijke verplichtingen.

De afweging tussen de grote maatschappelijke behoefte om op korte termijn rechtszekerheid te hebben over (bepaalde) besluiten van bestuursorganen en versobering van de rechtsbescherming dient zorgvuldig gemaakt te worden. Dit is voor onze rechtsstaat van essentieel belang. De Raad roept de regering met klem op om op korte termijn een toetsingskader rechtsbescherming tot stand te brengen, waarin heldere kaders worden opgenomen wanneer een (tijdelijke) versobering van de rechtspraak gerechtvaardigd is. Het is zoeken naar een balans tussen versnelling van de procedures en effectieve rechtsbescherming, waarbij de balans volgens de Raad niet onevenredig mag doorschieten naar verlies van rechtsbescherming. De Raad wil graag actief betrokken worden bij de totstandkoming van een dergelijk afwegingskader.

[Amendement nr. 19 bij de Asielnoodmaatregelenwet](#) voorziet in de afschaffing van rechterlijke dwangsommen in vreemdelingenzaken, om mede langs deze weg de Immigratie- en Naturalisatiedienst te ontlasten. De Rechtspraak begrijpt dat naar het hoge aantal beroepen niet tijdig met lede ogen wordt gekeken en ondervindt hier zelf ook extra werkzaamheden van die idealiter aan andere zaken wordt besteed. Tegelijkertijd heeft de burger ook recht op een overheid die tijdig beslist.

Raad voor de
rechtspraak

datum 27 juni 2025

pagina 3 van 3

Het enkel afschaffen hiervan zonder de burger een perspectief te schetsen hoe de overheid tijdiger gaat werken is een verzwakking van de rechtspositie van de burger ten opzichte van de overheid. Op dit moment krijgt de burger tenminste nog een mogelijkheid om de overheid aan te manen en als de overheid zich niet aan geldende termijnen houdt een vergoeding. Bij een afschaffing van rechterlijke dwangsommen in vreemdelingenzaken valt dat, tezamen met de prikkel voor de overheid om beter te functioneren, weg, zonder dat het aannemelijk is gemaakt dat de overheid in de toekomst wel tijdig gaat beslissen.

Amendement nr. 33 bij de Asielnoodmaatregelenwet regelt dat illegaliteit strafbaar wordt gesteld. De Raad wijst erop dat de voorgestelde strafbaarstelling in het amendement Vondeling zeer ruim is. Met dit amendement wordt onrechtmatig verblijf gecriminaliseerd. De omvang van de groep mensen die straks wordt gecriminaliseerd wordt nog verder uitgebreid door de verwijzing in de toelichting naar artikel 47 van het Wetboek van Strafrecht en de opmerking dat personen of organisaties die illegale vreemdelingen helpen 'onder te duiken' ook strafbaar zullen zijn. Is het werkelijk de bedoeling vrijwilligers die bed en brood aanbieden, te vervolgen, berechten en detineren? De vraag is wat precies de aanvullende waarde is van dit amendement ten opzichte van de reeds bestaande mogelijkheden tot handhaving van het vreemdelingenrecht (vreemdelingendetentie en uitzetting) en hoe zich dit verhoudt tot internationale en Europese regelgeving. Voorts merkt de Raad op dat als het Openbaar Ministerie inderdaad kans zou zien alle illegale vreemdelingen en degenen die hen helpen, te vervolgen, dit kan leiden tot een enorme belasting van Rechtspraak en gevangeniswezen.

Hoogachtend,

Henk Naves

Voorzitter Raad voor de rechtspraak